

JUSTIS- OG
BEREDSKAPSDEPARTEMENTET
Postboks 8005 Dep.
0030 OSLO

Deres referanse

Vår referanse
20/03293-63

Dato
27.10.2022

Behandling av personopplysninger i forbindelse med straffegjennomføring – arbeid med nytt regelverk

Datatilsynet har gjennomført et tilsyn med Kriminalomsorgens behandling av personopplysninger. I perioden november 2021 - april 2022 gjennomførte vi stedlige tilsyn hos Kriminalomsorgsdirektoratet (KDI) og tre underliggende enheter (Romerike fengsel avdeling Ullersmo, Bredtveit fengsel og forvaringsanstalt og Oslo friomsorgskontor). Tema for kontrollen var behandlingsansvar og internkontroll. Gjennom tilsynet ble det avdekket avvik både med hensyn til ansvarsforhold og internkontroll. Vi viser til vedlagte kontrollrapport for nærmere beskrivelse av de faktiske forhold og våre vurderinger. Vi viser også til vedlagte vedtak om pålegg til KDI.

På bakgrunn av tilsynet ser vi behov for å ta opp forhold knyttet til den rettslige reguleringen av kriminalomsorgens behandling av personopplysninger og arbeidet med nytt regelverk.

Behandlingsansvar

Plasseringen av behandlingsansvaret i Kriminalomsorgen har vært uklar. Det følger av straffegjennomføringsloven § 4e at Kongen gir forskrift om blant annet hvem som er behandlingsansvarlig. Slik forskriftsregulering er ikke blitt utarbeidet. Datatilsynet mener at den manglende reguleringen av behandlingsansvaret har hatt betydning for etterlevelsen. Den manglende reguleringen er også omtalt av Personvernkommissjonen i deres rapport (NOU 2022: 11 *Ditt personvern – vårt felles ansvar – Tid for en personvernpolitikk*, kapittel 7.2.4).

I løpet av tilsynsperioden har KDI utarbeidet en instruks som plasserer behandlingsansvaret for hele Kriminalomsorgen hos direktoratet. Etter å ha gjennomført tilsyn ved de underliggende enhetene er det vår vurdering at instruksene ennå ikke er implementert fullt ut i etaten. Datatilsynet vil samtidig fremheve det som positivt at det er utarbeidet slik instruks og at behandlingsansvaret er lagt til direktoratet.

Lovregulering av kriminalomsorgens behandling av personopplysninger

Kriminalomsorgens behandling av personopplysninger reguleres av ulike regelsett.

Ved behandling av personopplysninger for administrative, forvaltningsmessige og privatrettslige formål gjelder personopplysningsloven av 2018 og EUs personvernforordning, som er gjennomført i norsk rett gjennom personopplysningsloven § 1.

Personopplysningsloven av 2018 og personvernforordningen gjelder imidlertid ikke ved behandling av personopplysninger ved straffegjennomføring. I forarbeidene til personopplysningsloven av 2018 (Prop. 56 LS (2017–2018)) ble det vist til at ny lov om behandling av personopplysninger som ledd i straffegjennomføring var under utarbeidelse. Det ble derfor tatt sikte på å fastsette i overgangsreglene at personopplysningsloven av 2000 fortsetter å gjelde inntil de nye reglene trer i kraft. Dette er gjort gjennom forskrift om overgangsregler til personopplysningsloven av 2018 (FOR-2018-06-15-877) § 1 bokstav a, der det fremgår at personopplysningsloven av 2000 fortsatt skal gjelde for behandling av personopplysninger etter straffegjennomføringsloven kapittel 1 A og 1 B.

Datatilsynet mener det er grunn til å anta at et komplekst og fragmentert regelverk har gjort det vanskelig å forstå hvilke regler som gjelder, og at dette har hatt betydning for etatens etterlevelse av personvernreglene.

Vi vil derfor påpeke behovet for å få på plass nytt regelverk for behandling av personopplysninger i forbindelse med gjennomføring av straffereaksjoner. Datatilsynet mener det er uheldig at dette lovarbeidet trekker ut i tid. Vi viser til at Kriminalomsorgen behandler personopplysninger i et stort omfang, herunder opplysninger av sensitiv karakter. Det er derfor viktig å sikre klare rettslige rammer for behandlingen av slike opplysninger.

Datatilsynet stiller seg positiv til å bidra med innspill i arbeidet med nytt regelverk. Vi viser i den forbindelse til bestemmelsene om forhåndskonsultasjon i personvernforordningen art. 36 nr. 4 og tilsvarende bestemmelse i direktiv (EU) 2016/680 art. artikkel 28 nr. 2. Fra Datatilsynets side er det ønskelig å bli involvert tidlig i prosessen med nytt regelverk. Vi stiller gjerne i møte med departementet om fremdriftsplan og involvering fra vår side.

Med vennlig hilsen

Line Coll
direktør

Maren Vaagan
juridisk seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen håndskrevne signaturer

¹ Direktiv (EU) 2016/680 27. april 2016 om beskyttelse av fysiske personer ved behandling av personopplysninger for å forebygge, etterforske, avdekke eller straffefølge lovbrudd eller gjennomføring av straffereaksjoner, og om fri utveksling av slike opplysninger og opphevelse av rådets rammebeslutning 2008/977/JIS